

XXIV Międzynarodowe
Targi Budownictwa Drogowego
AUTOSTRADA POLSKA 2018
Kielce, 08-10.05.2018 r.

GEOMONITORING

MONITORING PODŁOŻA I ELEMENTÓW KONSTRUKCYJNYCH

ALEKSANDRA BORECKA |

Akademia Górniczo-Hutnicza
im. S. Staszica w Krakowie

<http://rid.gis.edu.pl/>

**NOWOCZESNE METODY
ROZPOZNANIA PODŁOŻA GRUNTOWEGO
W DROGOWNICTWIE**

www.pgi.gov.pl/drogi

Projekt „Nowoczesne metody rozpoznania podłoża gruntowego w drogownictwie”
finansowany przez Narodowe Centrum Badań i Rozwoju oraz Skarbu Państwa - Generalną Dyrekcję
Dróg Krajowych i Autostrad w ramach Wspólnego Przedsięwzięcia RD

WYTYCZNE PROWADZENIA MONITORINGU PODŁOŻA GRUNTOWEGO I ELEMENTÓW KONSTRUKCYJNYCH DLA NOWOBUDOWANYCH ORAZ MODERNIZOWANYCH BUDOWLI DROGOWYCH

fot. A. Borecka

Czym jest **KONTROLA**? Kontrola oznacza sprawdzenie czegoś, zestawienie stanu faktycznego ze stanem wymaganym, nadzór nad czymś.

Monitoring (od łacińskiego słowa „monitor” - ostrzegający, przypominający) jest to działalność mająca na celu wykrywanie zagrożeń. Co za tym idzie niezbędne przy monitoringu jest wcześniejsze **ustalenie rodzaju zagrożenia – określenie warunku monitoringu i dostosowanie systemu monitorowania do tego zagrożenia oraz ustalenie sposobu informowania o zagrożeniu.**

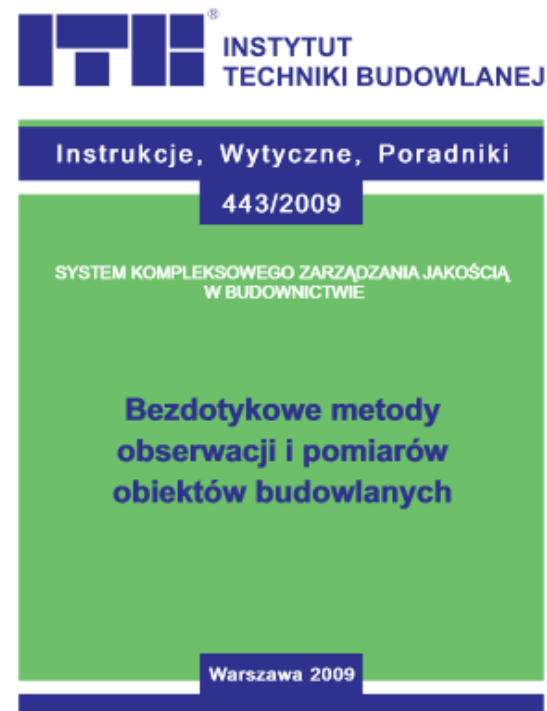
System monitoringu musi się więc składać zawsze z dwóch podsystemów: **obserwacyjnego i ostrzegawczego.**

Podsystem obserwacyjny musi umożliwiać pozyskiwanie informacji stosownych do rodzaju potencjalnego zagrożenia.

System ostrzegawczy musi być wyposażony w możliwość analizy obserwacji, porównywania jej ze stanami alarmowymi i przekazywania informacji o wystąpieniu stanów alarmowych pod z góry ustalone adresy.

*Lord Kelvin (właśc. William Thomson; 1824–1907) –
brytyjski fizyk, matematyk, przyrodnik i
wynalazca*

....when you can measure what you are speaking about, and express it in numbers, you know something about it; but when you cannot measure it, when you cannot express it in numbers, your knowledge is of a meagre and unsatisfactory kind

Lecture on "Electrical Units of Measurement" (3 May 1883), published in Popular Lecture, vol. 1, p.73

Kiedy możesz zmierzyć coś, o czym mówisz i wyrazić to **liczbowo, to znaczy że wiesz coś o tym; ale jeśli nie możesz tego zmierzyć, jeśli nie możesz tego wyrazić liczbą, to twoja wiedza jest skromna i w stanie niezadowalającym**

MONITORINGIEM nazywamy więc regularne (cykliczne), systematyczne zbieranie i analizowanie ilościowych danych wybranych wielkości przez z góry określony czas, w celu wykrywania zagrożeń, ostrzegania o grożącym niebezpieczeństwie i na ich podstawie **wdrażania działań na wypadek przekroczenia wartości alarmowych** (interwencyjnych) lub ich zaniechania.

MONITORINGU PODŁOŻA GRUNTOWEGO I ELEMENTÓW KONSTRUKCYJNYCH

Przegląd metod badawczych wykorzystywanych w rozpoznaniu i ocenie właściwości podłoża

Analiza obowiązujących **przepisów prawnych i norm** w zakresie monitoringu geotechnicznego

Przegląd metod monitoringu powierzchniowego i wglębnego dla obiektów drogowych, mostowych i tuneli oraz na obszarach występowania niekorzystnych zjawisk geologicznych

Kwerenda danych dotycząca badań wykorzystywanych w rozpoznaniu podłoża oraz wyznaczenie poligonów testowych do walidacji metod badawczych

Pozyskanie materiałów będących w zasobach GDDKiA, firm projektowych i wykonawczych utworzenie archiwum

Zebranie informacji archiwalnych dotyczących wyników z prowadzonego monitoringu powierzchniowego i wglębnego

Walidacja metod badawczych wykorzystywanych w rozpoznaniu podłoża

Analiza dotychczas stosowanych metod prowadzenia monitoringu powierzchniowego i wglębnego

obiektów drogowych, mostowych i tuneli oraz na obszarach występowania niekorzystnych zjawisk geologicznych

MONITORINGU PODŁOŻA GRUNTOWEGO I ELEMENTÓW KONSTRUKCYJNYCH

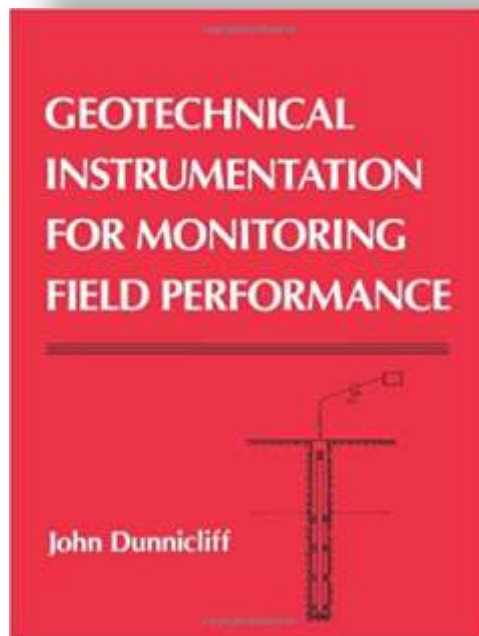
Optymalizacja metod badawczych i rozwiązań projektowych prowadzących do polepszenia stopnia udokumentowania warunków gruntowych w zależności od etapu realizacji inwestycji

Optymalizacja metod monitoringu powierzchniowego i wglębnego dla obiektów drogowych, mostowych i tuneli oraz na obszarach występowania niekorzystnych zjawisk geologicznych

Opracowanie wytycznych badań podłoża na potrzeby budownictwa drogowego

Opracowanie wytycznych "Wytycznych wykonywania badań podłoża na potrzeby budownictwa drogowego" zawierających:

zalecenia do monitoringu powierzchniowego i wglębnego dla nowobudowanych oraz modernizowanych obiektów drogowych, mostowych i tuneli oraz na obszarach występowania niekorzystnych zjawisk geologicznych

**INTERNATIONAL
STANDARD**

**ISO
18674-3**

First edition
2017-10

**Geotechnical investigation and
testing — Geotechnical monitoring by
field instrumentation —**

**Part 3:
Measurement of displacements across
a line: Inclinometers**

*Reconnaissance et essais géotechniques — Surveillance géotechnique
par instrumentation in situ —*

*Partie 3: Mesurages des déplacements perpendiculairement à une
ligne par inclinomètre*

**NOWOCZES
ROZPOZNAJ
W DROGOWNICTWIE**

U.S. Department of Transportation
Federal Highway Administration

Publication No. FHWA/HI-10-034
December 2008

**Technical Manual for
Design and Construction of Road Tunnels —
Civil Elements**

MONITORINGU PODŁOŻA GRUNTOWEGO I ELEMENTÓW KONSTRUKCYJNYCH

MONITORINGU PODŁOŻA GRUNTOWEGO I ELEMENTÓW KONSTRUKCYJNYCH

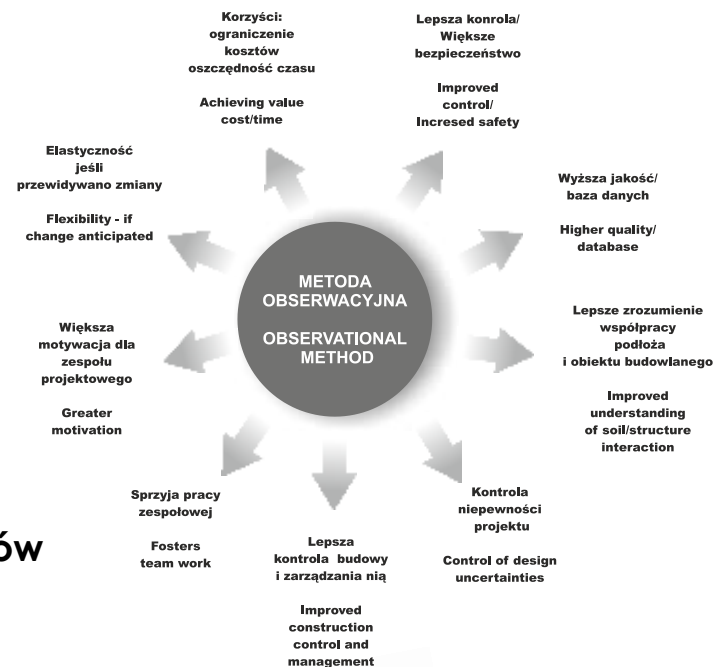

1 WSTĘP

- Terminologia
- Podstawy formalno-prawne
- Ogólne wymagania Eurokodu 7

MONITORINGU PODŁOŻA GRUNTOWEGO I ELEMENTÓW KONSTRUKCYJNYCH

Wstępne rozpoznanie terenu
Weryfikacja założeń projektowych
Kontroli konstrukcji
Kontroli jakości prowadzonych prac
Bezpieczeństwa
Ochrony prawnej na potrzeby ewentualnych sporów
Skuteczności zrealizowanego przedsięwzięcia
Pogłębienie stanu wiedzy

fot. P. Kuras

Eurokod 7

PROJEKTOWANIE GEOTECHNICZNE

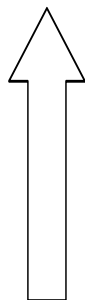
Część 1

PIERWSZY RAZ
w normach
międzynarodowych

PN EN 1997-1: 2008 Zasady ogólne
dopuszczalne:

1. Projektowanie na podstawie obliczeń
2. Projektowanie na podstawie wymagań przepisów
3. Próbné obciążenia i modele doświadczalne
4. Metoda obserwacyjna

Część 2

PN EN 1997-2: 2009 Rozpoznanie i badania podłoża gruntowego
Ogólne wymagania dla:

1. Badań podłoża
2. Badań polowych i laboratoryjnych

dane wejściowe
do projektowania
METODĄ 1

NIC na temat pomiarów i
monitoringu geotechnicznego

klucz do projektowania
METODĄ 4

Normy PN/EN ISO:

PN-EN ISO 22475-1: Wiercenia i opróbowanie

PN-EN ISO 17892 seria: Badania laboratoryjne

PN-EN ISO 22476 seria: Badania polowe

NOWOSC:

PN-EN ISO 18674 seria: Monitorowanie geotechniczne

Głównym dokumentem, który porządkuje metody monitorowania geotechnicznego

EN ISO 18674

Rozpoznanie i badania geotechniczne - Monitorowanie geotechniczne za pomocą urządzeń terenowych

Część	Tytuł	Status
1	Zasady ogólne	opublikowana – lipiec 2015r. jako PN-EN ISO 18674-1
2	Ekstensometry	opublikowana - styczeń 2017 jako PN-EN ISO 18674-2
3	Inklinometry	projekt ukończony (EN) - przewidywany termin publikacji w Polsce – czerwiec 2018
4	Piezometry	sporządzony - na etapie roboczym
5	Pomiar parcia gruntu (TPC)	sporządzony ; na etapie roboczym
6	Pomiary przemieszczeń wykorzystujące metody hydrauliczne	w przygotowaniu
7	Pomiar tensometryczny	
8	Pomiar naprężeń	
9	Geodezyjne przyrządy monitorujące	
10	Pomiar drgań	

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA ŚRODOWISKA w sprawie szczegółowych wymagań dotyczących projektów robót geologicznych, w tym robót, których wykonywanie wymaga uzyskania koncesji. Dz. U. z 2011r. Nr 288, poz. 1696.

OBWIESZCZENIE MINISTRA ŚRODOWISKA. zmieniające rozporządzenie w sprawie szczegółowych wymagań dotyczących projektów robót geologicznych, w tym robót, których wykonywanie wymaga uzyskania koncesji. Dz. U. z 2015r. poz. 964.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA ŚRODOWISKA w sprawie dokumentacji hydrogeologicznej i dokumentacji geologiczno-inżynierskiej. Dz. U. z 2016r. poz. 2033.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA ŚRODOWISKA z dnia 20 czerwca 2007 r. w sprawie informacji dotyczących ruchów masowych ziemi. Dz.U. 2007 nr 121 poz. 840.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA TRANSPORTU, BUDOWNICTWA I GOSPODARKI MORSKIEJ w sprawie ustalania geotechnicznych warunków posadowienia obiektów budowlanych. Dz. U. z 2012r. poz. 463.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA GOSPODARKI PRZESTRZENNEJ I BUDOWNICTWA w sprawie rodzaju i zakresu opracowań geodezyjno-kartograficznych oraz czynności geodezyjnych obowiązujących w budownictwie. Dz. U. 1995r. Nr 25, poz. 133.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA INFRASTRUKTURY z dnia 12 marca 2009 r. zmieniające Rozporządzenie w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie, Dz. U. z 2009r. Nr 56, Poz. 461

MONITORINGU PODŁOŻA GRUNTOWEGO I ELEMENTÓW KONSTRUKCYJNYCH

1 WSTĘP

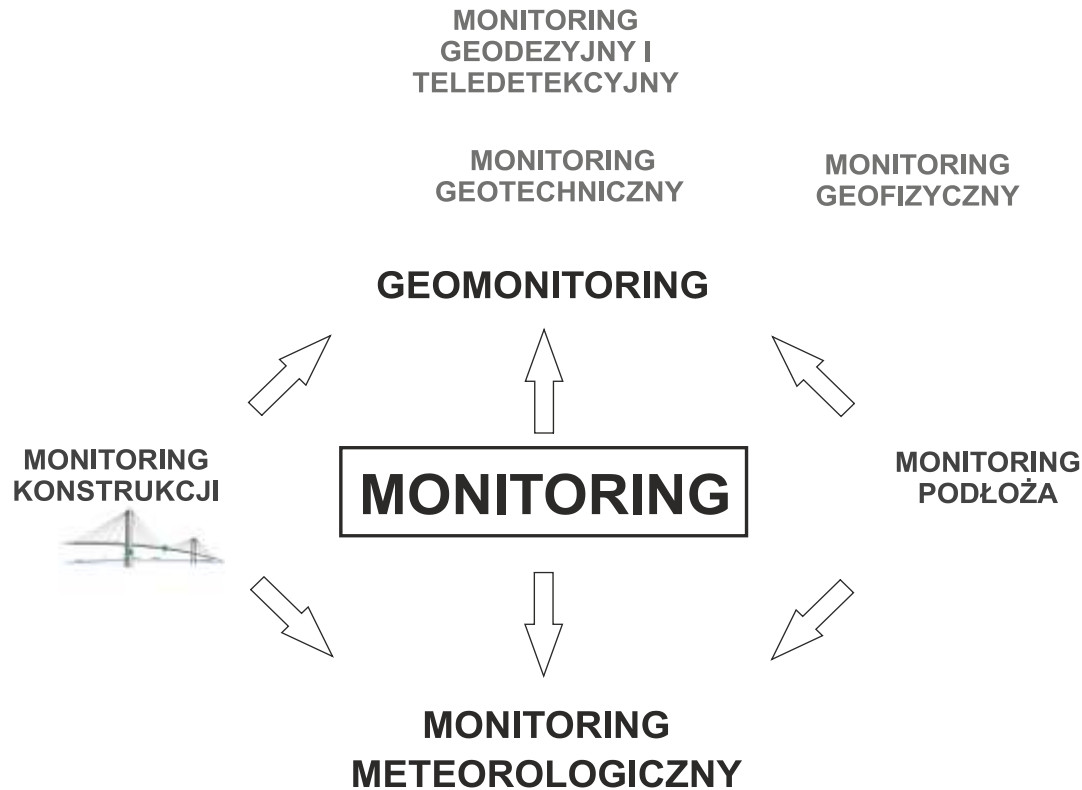
- Zakres stosowania
- Terminologia
- Podstawy formalno-prawne
- Ogólne wymagania Eurokodu 7

2 NIEPEWNOŚĆ POMIARÓW INSTRUMENTÓW POMIAROWYCH

3 TYPY INSTRUMENTÓW POMIAROWYCH I METODY POMIAROWE

- Krótki opis
- Zalety i ograniczenia

TYPY INSTRUMENTÓW POMIAROWYCH I METODY POMIAROWE

GEODEZJA

- Pomiary satelitarne GNSS
- Pomiary tachimetryczne
- Niwelacja

TELEDETEKCJA

- Satelity optyczne o średniej zdolności rozdzielczej
- Satelity optyczne o wysokiej zdolności rozdzielczej
- Satelity operujące w zakresie radarowym
- Satelitarna interferometria radarowa
- Naziemna interferometria radarowa
- Lotniczy skaning laserowy
- Mobilny skaning laserowy z niskiego pułapu lotniczego
- Naziemny skaning laserowy

FOTOGRAMETRIA

- Fotogrametria lotnicza
- Fotogrametria niskiego pułapu - Bezzałogowe Statki Powietrzne (UAV)

fot. A. Borecka

MONITORING GEODEZYJNY

fot. P. Kuras

fot. P. Kuras

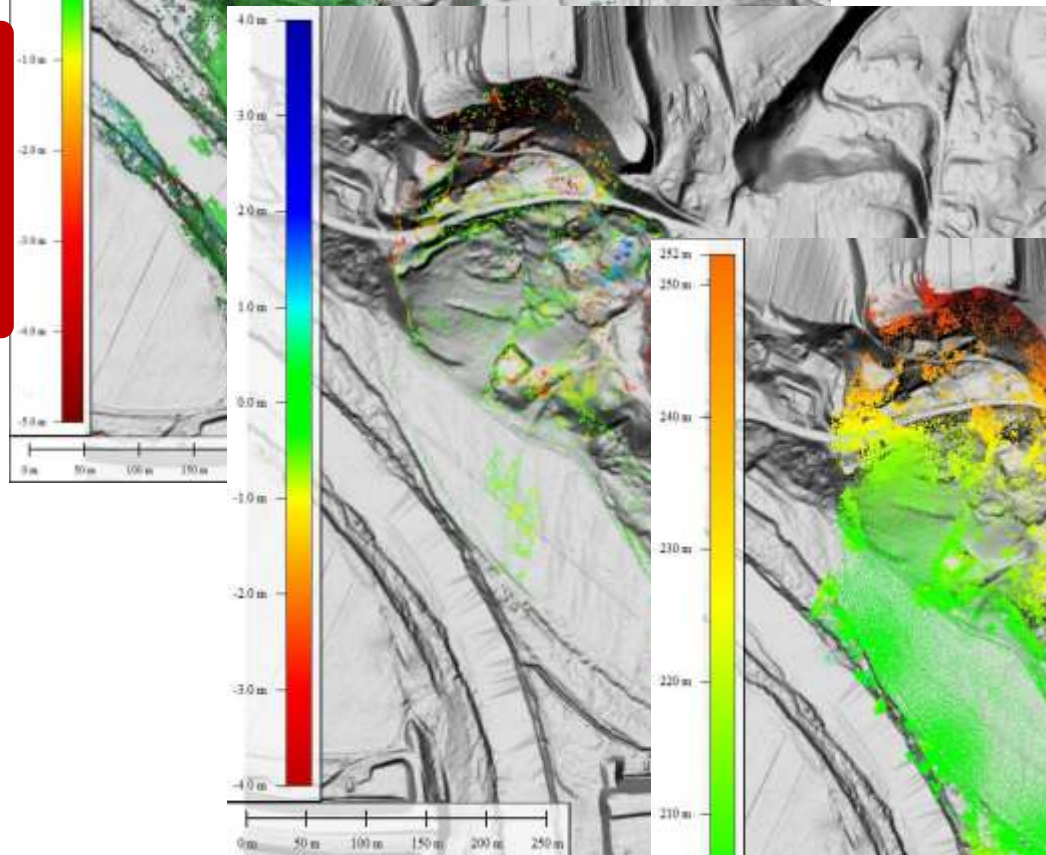
fot. A. Borecka

fot. O. Kuras

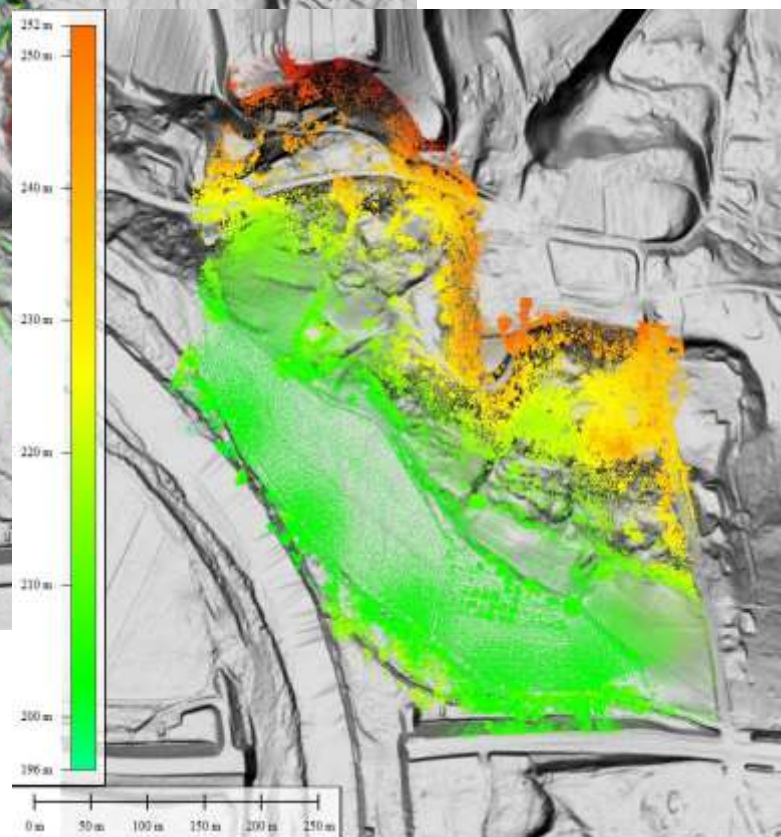

Model różnicowy pomiędzy pomiarami
2012.02.27 a 2014.12.05.

Model różnicowy pomiędzy pomiarami
2014.12.05 a 2016.04.12

Chmura punktów pozyskana
w dniu 2016.04.12

**naziemny skaning laserowy
(przykład wykorzystania)**

**NOWOCZESNE METODY
ROZPOZNANIA PODŁOŻA GRUNTOWEGO
W DROGOWNICTWIE**

Raport z monitoringu wgłębnego pomiary inklinometryczne na osuwisku w m. Chełm k/Bochni, dla tematu: „Monitoring zagrożeń powierzchniowymi ruchami masowymi wraz z utrzymaniem istniejącej sieci obserwacyjnej”, PIG-PIB, Kraków 2016, p. 5-7

MONITORING GEOTECHNICZNY

MONITORING POWIERZCHNIOWY

- Wskaźniki rozwarcia rys, szczelin
- Szczelinomierze linkowe (strunowy)
- Szczelinomierze precyzyjne (1D, 2D, 3D)
- Ekstensometry taśmowe, linkowe
- Pochyłomierze przenośne
- Pochyłomierze precyzyjne
- Wahadła

- Geofony
- Sejsmografy, sejsmometry
- Akcelerometry

MONITORING WGLĘBNY

- Inklinometry przenośne
- Inklinometry łańcuchowe (IPI)
- Inklinometry modułowe (np. typu SAA)
- Pomiary reflektometryczne TDR
- Ekstensometry prętowe, strunowe....
- Ekstensometry przenośne
- Repery wgłębne
- Hydroniwelatory
- Profilometry hydrauliczne (hydroprofilometry)
- Piezometry otwarte (studnia obserwacyjna, piezometr Casagrande'a)
- Piezometry zamknięte (pomiar ciśnienia piezometrycznego) - czujniki do pomiaru ciśnienia porowego
- Czujniki do pomiaru ciśnienia porowego wody
- Czujniki do pomiaru naprężeń/parcia gruntu/skał
- Czujniki do pomiaru naprężeń/parcia obudowy
- Czujnik do pomiaru obciążenia kotew (wciągach sprężających)
- Czujniki do pomiaru obciążeń konstrukcji
- Tensometry
- Systemy światłowodowe
- Czujniki do pomiaru wilgotności

MONITORING GEOFIZYCZNY

- Tomografia elektrooporowa ERT
- Profilowanie konduktometryczne EM
- Profilowanie georadarowe GPR
- Wielokanałowa analiza fal powierzchniowych MASW

➤ **Pomiary deformacji**

Szczelinomierze

Pochyłomierze i urządzenia pokrewne

Pomiar przemieszczeń wgłębnych

Systemy inklinometryczne

Pomiary reflektometryczne TDR

Ekstensometry

Hydroniwelator i hydroprofilometr i urządzenia pokrewne

➤ **Pomiary położenia zwierciadła wody i ciśnienia porowego wody**

➤ **Pomiary parcia i naprężeń**

➤ **Pomiary obciążeń i odkształceń elementów konstrukcyjnych**

➤ **Pomiary drgań**

TYPY INSTRUMENTÓW POMIAROWYCH I METODY POMIAROWE

	SYSTEMY/URZADZENIA ZALECANE I PREFEROWANE	zdefiniowane jako te, które pozwalają na bezpośrednie osiągnięcie celu bez ograniczeń i uwarunkowań.
	SYSTEMY/URZADZENIA WARUNKOWO STOSOWANE	charakteryzujące się mniejszą dokładnością, precyzją w wykonywaniu pomiarów , które pozwalają na osiągnięcie celu tylko przy spełnieniu dodatkowych kryteriów, np.: tylko dla konkretnego rodzaju gruntu, tylko dla danej sytuacji, itp
	SYSTEMY/URZADZENIA NIE ZALECANE	nie dedykowane danym pomiarom, jednak pozwalają na wyprowadzenie parametrów w sposób pośredni. Przy odpowiedniej obróbce pozyskanych danych istnieje możliwość uzyskania wyników mniej lub bardziej bliższych do rzeczywistości. Ta grupa jest szczególnie wrażliwa na doświadczenie dokumentatora.
	NIE DOTYCZY	pojęcie to stosowano w przypadku gdy wskazanymi urządzeniami lub systemami nie wykonuje się tego typu pomiarów

Pomiar deformacji NIECIĄGŁYCH													
Pomiar deformacji CIĄGŁYCH													
WYCHYLENIE/OBRÓT													
Pomiar deformacji OSIOWYCH (pionowe lub poziome lub pomiędzy nimi)													
Pomiar deformacji PIONOWYCH													
Pomiary deformacji POZIOMYCH													
Pomiary deformacji WGŁĘBNYCH													
Pomiary deformacji POWIERZCHNIOWYCH													
Wyznaczenie współrzędnych punktów													
Pomiary sytuacyjno- wysokościowy													
NAZWA METODY/ URZĄDZENIA	Pomiary satelitarne GNSS												
	Pomiary tachimetryczne (dalmierz)												
	Niwelacja												
	Satelity optyczne o średniej zdolności rozdzielczej												
	Satelity optyczne o wysokiej zdolności rozdzielczej												
	Satelity operujące w zakresie radarowym												
	Satelitarna interferometria radarowa												
	Naziemna interferometria radarowa												
	Lotniczy skaning laserowy												
	Mobilny skaning laserowy z niskiego pułapu lotniczego												
	Naziemny skaning laserowy												
FOTOGRAMETRIA	Fotogrametria lotnicza												
	Fotogrametria niskiego pułapu - Bezzałogowe Statki												

Powietrzne (ang.
UnmannedAerialVehicles)

Pomiar deformacji NIECIĄGŁYCH							
Pomiar deformacji CIĄGŁYCH							
WYCHYLENIE/OBRÓT					M	A	M/A
Pomiar deformacji OSIOWYCH (pionowe lub poziome lub pomiędzy nimi)	M	M/A	A	M/A			
Pomiar deformacji PIONOWYCH	M	M/A	A	M/A			
Pomiary deformacji POZIOMYCH	M	M/A	A	M/A			
Pomiary deformacji WGŁĘBNYCH							
Pomiary deformacji POWIERZCHNIOWYCH							
Wyznaczenie współrzędnych punktów							
Pomiary sytuacyjno- wysokościowy							
NAZWA METODY/ URZĄDZENIA	Wskaźniki rozwarcia rys, szczelin	Szczelinomierze linkowe	Szczelinomierze precyzyjne 1D, 2D, 3D	Ekstensometry taśmowy	Pochyłomierze przenośne	Pochyłomierze precyzyjne	Wahadła
	INSTRUMENTY GEOTECHNICZNE MONITORING POWIERZCHNIOWY						